

Sygn. akt II PK 54/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 11 kwietnia 2017 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Bogusław Cudowski (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Jolanta Frańczak

SSN Małgorzata Wrębiakowska-Marzec

w sprawie z H.C. i innych [...]przeciwko Sądowi Okręgowemu w [...]
o wyrównanie wynagrodzenia,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń
Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 11 kwietnia 2017 r.,
skargi kasacyjnej strony pozwanej od wyroku Sądu Okręgowego w [...]
z dnia 26 marca 2015 r.,

**uchyla zaskarżony wyrok w zakresie oddalenia apelacji
pozwanego i przekazuje sprawę w tym zakresie do ponownego
rozpoznania i orzeczenia o kosztach postępowania kasacyjnego
Sądowi Okręgowemu w [...].**

UZASADNIENIE

Powodowie żądali zasądzenia od pozwanego określonych w pozwie kwot tytułem wyrównania ich wynagrodzeń, w tym wynagrodzeń rocznych oraz jubileuszowych w okresie od 1 stycznia 2009 r. do 31 grudnia 2013 r., wraz z odsetkami ustawowymi od tych kwot. Uzasadniając swoje roszczenia wskazali, że w spornym okresie wszyscy byli sędziami pozwanego sądu okręgowego. W ocenie powodów pozwany prawidłowo zastosował w stosunku do nich art. 10 ust. 2 ustawy z 20 marca 2009 r. o zmianie ustawy prawo o ustroju sądów powszechnych (Dz.U. Nr. 56, poz. 459 - dalej również ustawa zmieniająca), jednakże nieprawidłowo zastosował art. 91a § 3 ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. – Prawo o ustroju sądów powszechnych (jednolity tekst: Dz.U. z 2013 r., poz. 427 - dalej również p.u.s.p.), co doprowadziło do zaniżenia ich stawek awansowych. Według powodów prawidłowe zastosowanie tego przepisu wymagało, aby po określeniu nowych stawek wynagrodzenia zasadniczego powodów na dzień 1 stycznia 2009 r. na podstawie art. 10 ust. 2 ustawy zmieniającej oraz tabeli stanowiącej załącznik nr 3 do tej ustawy ustalić, czy poszczególnym powodom nie upłynęły przed 1 stycznia 2009 r. pięcioletnie lub dziesięcioletnie okresy, od których w myśl art. 91 a § 3 p.u.s.p. zależało określenie wynagrodzenia zasadniczego powodów w stawkach bezpośrednio wyższych.

Pozwany w odpowiedzi na pozew wniósł o oddalenie roszczeń powodów, wskazując, że prawidłowo zastosował regułę wyrażoną w art. 91 a § 3 p.u.s.p. Według pozwanego przepis ten, obowiązujący od 22 kwietnia 2009 r. ze skutkiem od 1 stycznia 2009 r. jednoznacznie stanowi, że wynagrodzenie zasadnicze sędziego określa się w stawce bezpośrednio wyższej po upływie kolejnych pięciu lat pracy na danym stanowisku sędziowskim, a użycie słów „kolejnych pięciu lat pracy” oznacza, iż chodzi tu o następny cykl pięciu lat, następujących po pierwszym pięcioletnim bądź jego krotności okresie pracy na danym stanowisku sędziowskim, które były uwzględnione przy określaniu powodom piątej bądź szóstej stawki wynagrodzenia zasadniczego na dzień 1 stycznia 2009 r. na podstawie art. 10 ust. 2 ustawy zmieniającej. Pozwany podniósł zarzut przedawnienia w stosunku do roszczeń powodów dochodzonych za okres od 1 stycznia 2009 r. do 28 lutego 2011 r.

W piśmie procesowym z 17 września 2014 r. powodowie podnieśli, iż zgłoszony zarzut przedawnienia stanowi nadużycie prawa, wnosząc o jego nieuwzględnienie.

Sąd Rejonowy w [...] częściowo uwzględnił roszczenia powodów (pkt I-VII), w pozostałej części oddalając powództwa (pkt VIII). Sąd ustalił, że powodowie byli sędziami zatrudnionymi w Sądzie Okręgowym w [...]. Na dzień 1 stycznia 2009 r. posiadali następujący staż pracy: **H.C.** – 16 lat i 6 miesięcy ogólnego stażu pracy liczonego od 1 lipca 1992 r. oraz 7 lat i 11 miesięcy stanowiskowego stażu pracy liczonego od 18 stycznia 2001 r.; **M.C.** – 20 lat ogólnego stażu pracy liczonego od 12 grudnia 1998 r. oraz 6 lat i 11 miesięcy stanowiskowego stażu pracy liczonego od 15 stycznia 2002 r.; **D.D.** – 20 lat i 3 miesiące ogólnego stażu pracy liczonego od 1 października 1988 r. oraz 6 lat i 11 miesięcy stanowiskowego stażu pracy liczonego od 15 stycznia 2002 r.; **J. J.** – 16 lat i 3 miesiące ogólnego stażu pracy liczonego od 1 października 1992 r. oraz 8 lat i 7 miesięcy stanowiskowego stażu pracy liczonego od 25 maja 2000 r.; **M.P.** – 16 lat i 2 miesiące ogólnego stażu pracy liczonego od 1 listopada 1992 r. oraz 8 lat i 9 miesięcy stanowiskowego stażu pracy liczonego od 7 marca 2000 r.; **L.R.** – 15 lat i 8 miesięcy ogólnego stażu pracy liczonego od 1 maja 1993 r. oraz 8 lat i 7 miesięcy stanowiskowego stażu pracy liczonego od 25 maja 2000 r.; **A.W.** – 16 lat i 9 miesięcy ogólnego stażu pracy liczonego od 16 marca 1992 r., oraz 8 lat i 9 miesięcy stanowiskowego stażu pracy liczonego od 7 marca 2000 r. Przy ustalaniu stawek awansowych powodów pozwany wziął pod uwagę (jako w swojej ocenie korzystniejszy) posiadany przez nich na dzień 1 stycznia 2009 r. staż pracy na stanowisku sędziów sądu okręgowego i mimo posiadania przez każdego z powodów na ten dzień ponad 15 – letniego ogólnego stażu pracy oraz ponad 5 - letniego stażu stanowiskowego przyznał każdemu z powodów piątą stawkę awansową. Kolejną szóstą stawkę wynagrodzenia zasadniczego powodowie otrzymali w dniach, odpowiednio: H.C. - 18 stycznia 2011 r., M.C. - 15 stycznia 2012 r., D.D. - 15 stycznia 2012 r., J.J. - 15 maja 2010 r., M.P. - 7 marca 2010 r., L.R. - 25 maja 2014 r., A.W. - 7 marca 2010 r. Sąd wskazał, że przedmiotem sporu była w niniejszej sprawie ocena, czy pozwany prawidłowo zastosował w stosunku do powodów art. 10 ust. 2 ustawy zmieniającej oraz art. 91a p.u.s.p., a w konsekwencji, czy w sposób prawidłowy ustalił wysokość

wynagrodzenia zasadniczego powodów. W ocenie Sądu pierwszej instancji wykładnia gramatyczna art. 10 ust. 2 ustawy zmieniającej nie nasuwa wątpliwości interpretacyjnych, w konsekwencji zbędne jest uciekanie się do innych metod wykładni (celowościowej i systemowej). Sąd nie zakwestionował przy tym, że na podstawie tego przepisu brak jest możliwości kumulatywnego zastosowania w stosunku do powodów obu stażów pracy (ogólnego i stanowiskowego) celem ustalenia wysokości należnych im stawek wynagrodzeń zasadniczych. Z drugiej strony zauważył, że przepis ten wyraźnie stanowi, iż należy w tym celu wybrać ten rodzaj stażu, który jest dla sędziego korzystniejszy. Sąd podkreślił, że wszyscy powodowie na dzień 1 stycznia 2009 r. posiadali ponad 15 letni ogólny staż pracy oraz powyżej 5 do 10 lat pracy na stanowisku sędziego sądu okręgowego. Sąd stwierdził, że biorąc pod uwagę jedynie treść przepisu art. 10 ust. 2 ustawy zmieniającej wydawać by się mogło, iż oba staże pracy były dla sędziów równie korzystne, gdyż oba kwalifikowały ich do piątej stawki wynagrodzenia. Jednakże w ocenie Sądu korzyści te należało badać nie tylko w oparciu o powołany art. 10 ust. 2 ustawy zmieniającej, który miał jedynie na celu jednorazowo z mocą obowiązującą od 1 stycznia 2009 r. przyporządkować wszystkich sędziów sądów powszechnych do nowych stawek wynagrodzenia zasadniczego, ale należało wziąć pod uwagę wszelkie ewentualne wynikające dla powodów korzyści, w tym również te z przepisu art. 91a p.u.s.p. ustalającego regułę awansową sędziów. Przy dokonywaniu przedmiotowej oceny, który staż pracy wybrać celem ustalenia wysokości wynagrodzenia sędziego nie można było pominąć również wynikającej z art. 32 ust. 1 Konstytucji RP zasady określającej prawo wszystkich obywateli do równego traktowania przez władze publiczne. Po przeanalizowaniu treści wszystkich trzech przytoczonych powyżej przepisów, zdaniem Sądu, widać wyraźnie, iż korzystniejszym dla powodów było przyznanie im na mocy art. 10 ust. 2 ustawy zmieniającej piątej stawki awansowej na podstawie ogólnego stażu pracy (nie zaś stażu stanowiskowego), dzięki czemu powodowie posiadaliby na dzień 1 stycznia 2009 r. jednocześnie zarówno piątą stawkę awansową (ustaloną na podstawie stażu ogólnego), jak i dodatkowo ponad pięcioletni staż pracy na stanowiskach sędziów sądu okręgowego uprawniający ich na mocy reguły awansowej wynikającej ze znowelizowanego art. 91a § 3 p.u.s.p. do

wynagrodzenia podwyższonego (również już na dzień 1 stycznia 2009 r.) do szóstej stawki awansowej, w stosunku do stawki ustalonej na mocy przepisu art. 10 ust. 2 ustawy zmieniającej. Powyższe, w ocenie Sądu, w żadnym razie nie stanowi kumulowania kryteriów przyjętych przez ustawodawcę w art. 10 ust. 2 ustawy zmieniającej, lecz jest efektem zastosowania w stosunku do powodów zarówno powyższego przepisu, jak i następnie przepisu art. 91a § 3 p.u.s.p., który to przepis w równym stopniu reguluje wysokość wynagrodzenia wszystkich sędziów, niezależnie od tego w jakiej dacie otrzymali oni nominacje na stanowiska sędziów sądu okręgowego. Przyjęcie przeciwne (tj. przyjęcie przy ustalaniu wysokości wynagrodzenia powodów na podstawie art. 10 ust. 2 ustawy zmieniającej kryterium stażu stanowiskowego i następnie nie zastosowanie reguły awansowej wynikającej z przepisu art. 91a § 3 p.u.s.p., (celem uniknięcia zdublowania stawek awansowych przyznanych na podstawie przedmiotowego stażu) prowadziło, zdaniem Sądu, do nieuzasadnionego zróżnicowania wysokości wynagrodzenia powodów, którzy mimo posiadania na dzień 1 stycznia 2009 r. ponad 15 - letniego ogólnego stażu pracy oraz 5 - letniego stażu na stanowisku sędziego sądu okręgowego otrzymali piątą stawkę wynagrodzenia, z kolei dopiero po kolejnych pięciu latach pracy na stanowisku sędziego sądu okręgowego - szóstą, w stosunku do sędziów, którzy posiadając ponad 15 - letni ogólny staż pracy otrzymali nominację na stanowisko sędziego sądu okręgowego po 1 stycznia 2009 r., gdyż tacy sędziowie już wraz z nominacją otrzymaliby stawkę piątą a po przepracowaniu 5 lat kolejną stawkę (szóstą). W konsekwencji druga grupa sędziów zostałaby uprzywilejowana w wysokości otrzymanego wynagrodzenia bez żadnego racjonalnego uzasadnienia, wskutek czego doszłoby do naruszenia konstytucyjnej zasady równości oraz przepisu art. 91 § 1 p.u.s.p., zgodnie z którym różnicowanie wynagrodzeń sędziów na tych samych stanowiskach powinno być adekwatne do ich stażu pracy. Sąd ocenił, że pozwany prócz dokonania (wbrew przepisowi art. 10 ust. 2 ustawy zmieniającej) niekorzystnego dla powodów wyboru kryterium ustalania wysokości wynagrodzenia zasadniczego, również niezasadnie nie zastosował w stosunku do powodów (co było niejako konsekwencją dokonania powyższego wyboru) reguły awansowej wynikającej z art. 91a § 3 p.u.s.p., zgodnie z którą wynagrodzenie zasadnicze sędziego określa się w stawce bezpośrednio wyższej po upływie

kolejnych pięciu lat pracy na danym stanowisku, gdyż zakaz stosowania tego przepisu do sędziów, którzy otrzymali nominacje na sędziów sądu okręgowego już przed 1 stycznia 2009 r. nie wynika ani z treści tego przepisu, ani również z żadnego innego przepisu prawa. Według Sądu zasada awansu do bezpośrednio wyższej stawki wynagrodzenia zasadniczego winna być na równi stosowana zarówno wobec sędziów, którzy otrzymali nominacje na stanowiska sędziów sądu okręgowego przed 1 stycznia 2009 r. (czy jak w przypadku powodów - przed 1 stycznia 2004 r.), jak i po tych datach. Biorąc pod uwagę powyższe rozważania prawne, Sąd uznał, iż poszczególni powodowie winni uzyskać w okresie spornym następujące stawki awansowe: **H.C.** - na dzień 1 stycznia 2009 r. powinna na podstawie przepisu art. 10 ustawy zmieniającej otrzymać piątą stawkę wynagrodzenia zasadniczego a następnie, także ze skutkiem na dzień 1 stycznia 2009 r. powinna na podstawie art. 91a § 3 p.u.s.p. otrzymać kolejną szóstą stawkę wynagrodzenia zasadniczego, skoro pięcioletni okres zatrudnienia na stanowisku sędziego sądu okręgowego upłynął jej przed tą datą; kolejną siódmą stawkę wynagrodzenia winna otrzymać 18 stycznia 2014 r.; **M.C.** - na dzień 1 stycznia 2009 r. powinna zostać zaszeregowana do piątej stawki wynagrodzenia zasadniczego na podstawie art. 10 ustawy zmieniającej i tego samego dnia winna otrzymać kolejną szóstą stawkę na podstawie art. 91a § 3 p.u.s.p., zaś stawkę siódmą - 28 marca 2013 r.; **D.D.** - na dzień 1 stycznia 2009 r. powinna otrzymać najpierw stawkę piątą a następnie od razu szóstą, stawkę siódmą - 15 stycznia 2012 r.; **J.J.** na dzień 1 stycznia 2009 r. powinno być w stosunku do niej ustalone wynagrodzenie zasadnicze według stawki piątej, a następnie ze skutkiem na ten sam dzień winno zostać jej ustalone wynagrodzenie ze stawki szóstej, zaś od dnia 25 maja 2010 r. – według stawki siódmej; **M.P.** - na dzień 1 stycznia 2009 r. powódka powinna otrzymać piątą a następnie od razu szóstą stawkę wynagrodzenia, siódmą stawkę natomiast od 7 marca 2010 r.; **L.R.** - na dzień 1 stycznia 2009 r. powódka powinna zostać zaszeregowana do piątej stawki wynagrodzenia zasadniczego, a jednocześnie do szóstej stawki z uwagi na posiadany staż pracy na stanowisku sędziego sądu okręgowego, siódmą stawkę winna otrzymać 25 maja 2010 r.; **A.W.** - na dzień 1 stycznia 2009 r. winno mu zostać ustalone wynagrodzenie w stawce piątej, a następnie szóstej, 7 marca 2010

r. z kolei w stawce siódmej. Sąd ustalił wysokość należnych powodom kwot różnicy między należnymi a wypłaconymi wynagrodzeniami, jak również nagrodami rocznymi i jubileuszowymi w oparciu o niekwestionowane przez stronę powodową wyliczenia pozwanego. Jednocześnie Sąd uwzględnił zgłoszony przez pozwanego zarzut przedawnienia roszczeń powodów należnych za okres od 1 stycznia 2009 r. do dnia 28 lutego 2011 r. i w konsekwencji oddalił powództwo w tym zakresie, zgodnie z art. 291 § 1 k.p.

Wyrok Sądu Rejonowego zaskarżyła strona powodowa w zakresie pkt. VIII, tj. w zakresie, w jakim Sąd oddalił powództwa, a także strona pozwana w zakresie pkt I-VII.

Powodowie zarzucili naruszenie art. 8 k.p. poprzez jego niezastosowanie i przyjęcie, że podniesiony przez stronę pozwaną zarzut przedawnienia części roszczeń powodów nie stanowi nadużycia przysługującego uprawnienia; a także art. 291 § 1 k.p. poprzez jego niewłaściwe zastosowanie co do roszczeń powodów z tytułu wyrównania wynagrodzeń rocznych (trzynastek) za rok 2010 i w konsekwencji przyjęcie, że roszczenia w tym zakresie uległy przedawnieniu z uwagi na upływ trzech lat od daty wymagalności tych świadczeń.

Strona pozwana zarzuciła naruszenie art. 10 ust. 2 ustawy z dnia 20 marca 2009 r. o zmianie ustawy - Prawo o ustroju sądów powszechnych oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. Nr 56, poz. 459) poprzez jego błędną wykładnię i przyjęcie ogólnego stażu pracy powodów jako korzystniejszego dla nich przy obliczaniu stawek wynagrodzenia zasadniczego na dzień 1 stycznia 2009 r., art. 91a § 3 ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. - Prawo o ustroju sądów powszechnych (jednolity tekst: Dz.U. z 2013 r., poz. 427) poprzez jego błędną wykładnię i przyjęcie, iż określona w nim reguła awansowa winna być zastosowana do powodów już z dniem 1 stycznia 2009 r.

Sąd Okręgowy w [...] wyrokiem z 26 marca 2015 r. oddalił obie apelacje. W ocenie Sądu wyrok Sądu pierwszej instancji jest prawidłowy i odpowiada prawu. Sąd Okręgowy podzielił i przyjął jako własne ustalenia i wnioski Sądu Rejonowego. Za trafne uznał stanowisko Sądu pierwszej instancji, że ustalenie wysokości wynagrodzenia na podstawie art. 10 ust. 2 ustawy zmieniającej i następnie niezastosowanie reguły awansowej wynikającej z przepisu art. 91 § 3 p.u.s.p.,

prowadziło do nieuzasadnionego zróżnicowania wysokości wynagrodzenia powodów, co jest sprzeczne z elementarnym poczuciem sprawiedliwości oraz konstytucyjną zasadą równości wobec prawa i wyrażoną w art. 91 § 1 p.u.s.p. zasadą, iż zróżnicowanie wysokości wynagrodzenia sędziów zajmujących równorzędne stanowiska sędziowskie powinno być adekwatne do zróżnicowania ich stażu pracy. Sąd podzielił pogląd, że nieprawidłowe stosowanie art. 91a § 3 p.u.s.p. doprowadza do nierównego potraktowania poszczególnych grup sędziów zatrudnionych w Sądzie Okręgowym. W ocenie Sądu jest to sytuacja, która nie znajduje żadnego racjonalnego uzasadnienia i jest w sposób oczywisty niesprawiedliwa, gdyż niejako „karze” sędziów późniejszym awansem finansowym za to, że wcześniej awansowali na stanowisko sędziego sądu okręgowego, a ponadto nie da się pogodzić ani z wyrażoną w art. 91 § 1 p.u.s.p. zasadą, iż zróżnicowanie wynagrodzeń sędziów na tych samych stanowiskach powinno być adekwatne do zróżnicowania ich stażu pracy, ani z konstytucyjną zasadą równości wobec prawa. Przyczyną tego nieuzasadnionego pokrzywdzenia finansowego powodów w stosunku do grupy sędziów, którzy na dzień 1 stycznia 2009 r. nie mieli jeszcze pięcioletniego stażu pracy na stanowisku sędziego sądu okręgowego było niezastosowanie przez pozwanego wobec powodów (i pozostałych sędziów o ponad pięcioletnim stanowiskowym stażu pracy) reguły awansowej wskazanej w art. 91a § 3 p.u.s.p. Sąd stwierdził, że zasada awansu do bezpośrednio wyższej stawki wynagrodzenia zasadniczego po upływie kolejnych pięciu lat pracy na danym stanowisku sędziowskim powinna być na równi stosowana zarówno wobec sędziów, którzy objęli stanowisko sędziego sądu okręgowego po 1 stycznia 2009 r., jak i wobec tych, którzy takie stanowisko objęli w okresie między 1 stycznia 2004 a 31 grudnia 2008 r., jak i wobec tych, którzy już przed 1 stycznia 2004 r. zajmowali stanowisko sędziego sądu okręgowego. Podkreślił jednocześnie, że ani art. 91a § 3 p.u.s.p., ani żaden z przepisów zawartych w ustawie zmieniającej, ani też żaden inny przepis nie usprawiedliwia różnego traktowania tych grup sędziów. Rozpoznając apelację strony powodowej, Sąd wskazał, że w tej sprawie nie wystąpiły wyjątkowe okoliczności uzasadniające zastosowanie art. 8 k.p., tym samym nie doszło do naruszenia społeczno - gospodarczego przeznaczenia prawa lub zasad współżycia społecznego. W ocenie Sądu Sąd pierwszej instancji

prawidłowo stwierdził, że brak jest podstaw do przyjęcia, iż powodowie nie mieli dostępu do wiedzy o wynagrodzeniach kolegów i działali w zaufaniu do pracodawcy. Ponadto, nie bez znaczenia jest też okoliczność posiadania przez powodów niewątpliwie wysokiej wiedzy i świadomości prawnej, wynikającej z zajmowanych stanowisk.

Wyrok Sądu Okręgowego pozwany zaskarżył w zakresie, w jakim Sąd oddalił apelację pozwanego. Zarzucił naruszenie przepisów prawa materialnego, to jest:

(-) art. 10 ust. 2 ustawy z dnia 20 marca 2009 r. o zmianie ustawy - Prawo o ustroju sądów powszechnych oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. Nr 56, poz. 459) przez jego błędną wykładnię i przyjęcie za dopuszczalne rekonstruowanie normy prawnej określającej wynagrodzenie sędziów na podstawie przepisów pochodzących z dwóch różnych rodzajowo i funkcjonalnie części aktu normatywnego, tj. ustawy zmieniającej, a to art. 10 ust. 2 ustawy zmieniającej, oraz art. 91a § 3 p.u.s.p., co doprowadziło do zniweczenia celu ustawy, poprzez kilkukrotne zaliczenie tych samych okresów pracy (stażów) do okresu pracy, stanowiącego podstawę (kryterium) ustalenia stawki wynagrodzenia zasadniczego jednej osoby (sędziego);

(-) art. 91a § 3 ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. - Prawo o ustroju sądów powszechnych (jednolity tekst: Dz.U. z 2015 r., poz. 133 ze zm.) przez jego błędną wykładnię i przyjęcie: (a) że prawidłowe zastosowanie art. 91a § 3 p.u.s.p. wymagało, aby w stosunku do powodów pozwany na dzień 1 stycznia 2009 r. po pierwsze ustalił na podstawie art. 10 ustawy zmieniającej, przy zastosowaniu zasad wskazanych w art. 10 ust. 2 ustawy zmieniającej oraz tabeli stanowiącej załącznik nr 3 do ustawy zmieniającej, nową stawkę wynagrodzenia zasadniczego (tj. w przypadku powodów piątą stawkę wynagrodzenia), a następnie (po drugie) także na dzień 1 stycznia 2009 r. ustalił w oparciu o art. 91a § 3 p.u.s.p. kolejną, bezpośrednio wyższą (tj. w przypadku powodów szóstą) stawkę wynagrodzenia zasadniczego ze względu na to, że pięcioletni okres zatrudnienia powódki na stanowisku sędziego sądu okręgowego upłynął przed 1 stycznia 2009 r. (tj. przed datą obowiązywania art. 91a § 3 p.u.s.p.); (b) że art. 91a § 3 p.u.s.p. pozwala na zaliczenie do pięcioletniego okresu zatrudnienia sędziego na stanowisku sędziego

sądu okręgowego wszystkich poprzednich okresów pracy na tym stanowisku, niezależnie od tego czy lata pracy na stanowisku sędziego sądu okręgowego przypadają przed 1 stycznia 2009 r. czy też po 1 stycznia 2009 r.; (c) za dopuszczalne rekonstruowanie normy prawnej określającej wynagrodzenie sędziów na podstawie przepisów pochodzących z dwóch różnych rodzajowo i funkcjonalnie części aktu normatywnego, tj. ustawy zmieniającej, a to art. 10 ust. 2 ustawy zmieniającej oraz art. 91a § 3 p.u.s.p., co doprowadziło do zniweczenia celu ustawy, poprzez kilkukrotne zaliczenie tych samych okresów pracy (stażów) do okresu pracy, stanowiącego podstawę (kryterium) ustalenia stawki wynagrodzenia zasadniczego jednej osoby (sędziego); (d) że ustalenie wysokości wynagrodzenia powódki na podstawie art. 10 ustawy zmieniającej, przy zastosowaniu zasad wskazanych w art. 10 ust. 2 ustawy zmieniającej oraz tabeli stanowiącej załącznik nr 3 do ustawy zmieniającej i następnie niezastosowanie reguły awansowej wynikającej z przepisu art. 91a § 3 p.u.s.p. prowadziło do nieuzasadnionego różnicowania wysokości wynagrodzenia powódki;

(-) art. 8 ustawy zmieniającej w związku z art. 3 k.c. w związku z art. 300 k.p. w zw. z art. 91a § 3 p.u.s.p. przez jego niewłaściwe zastosowanie (przejawiające się w niezastosowaniu normy wyrażonej w art. 8 ustawy zmieniającej do ustalonego w rozpoznawanej sprawie stanu faktycznego, pomimo istnienia podstaw do dokonania subsumcji) - skutek przyjęcia za dopuszczalne wstecznego działania normy wyrażonej w art. 91a § 3 p.u.s.p., co skutkowało zastosowaniem tego unormowania (art. 91a § 3 p.u.s.p.) do zdarzeń (okresu pracy na stanowisku sędziego sądu okręgowego, stanowiącego podstawę ustalenia stawki wynagrodzenia zasadniczego sędziego danego sądu), które zaszły przed 1 stycznia 2009 r. (datą, od której obowiązywał art. 91a § 3 p.u.s.p.), z którymi prawo nie wiązało przed tą datą skutków prawnych w unormowaniu tym przewidzianych, co nastąpiło przy tym nie tylko bez wymaganego oparcia w brzmieniu ustawy (art. 3 k.c. w związku z art. 300 k.p.), lecz wbrew wyraźnej woli ustawodawcy niedopuszczenia do takiego skutku;

(-) art. 11² k.p. w związku z art. 10 ust. 2 ustawy zmieniającej oraz art. 91 § 1 p.u.s.p. i art. 91a § 3 p.u.s.p. przez niewłaściwe zastosowanie w ustalonym stanie faktycznym skutek przyjęcia, że obliczenie i wypłacenie przez skarżącego

wynagrodzenia zasadniczego powódce w wysokości ustalonej na podstawie art. 10 ustawy zmieniającej, przy zastosowaniu zasad wskazanych w art. 10 ust. 2 ustawy zmieniającej oraz tabeli stanowiącej załącznik nr 3 do ustawy zmieniającej i następnie niezastosowanie reguły awansowej wynikającej z przepisu art. 91a § 3 p.u.s.p., prowadziło do nieuzasadnionego zróżnicowania wysokości wynagrodzenia powódki, co stanowiło naruszenie zasady równego traktowania w zatrudnieniu;

(-) art. 11³ k.p. w związku z art. 10 ust. 2 ustawy zmieniającej oraz art. 91 § 1 p.u.s.p. i art. 91a § 3 p.u.s.p. przez niewłaściwe zastosowanie w ustalonym stanie faktycznym wskutek przyjęcia, że obliczenie i wypłacenie przez skarżącego wynagrodzenia zasadniczego powódce w wysokości ustalonej na podstawie art. 10 ustawy zmieniającej, przy zastosowaniu zasad wskazanych w art. 10 ust. 2 ustawy zmieniającej oraz tabeli stanowiącej załącznik nr 3 do ustawy zmieniającej i następnie niezastosowanie reguły awansowej wynikającej z przepisu art. 91a § 3 p.u.s.p., prowadziło do nieuzasadnionego zróżnicowania wysokości wynagrodzenia powódki, co stanowiło naruszenie zasady niedyskryminacji w zatrudnieniu;

(-) art. 32 Konstytucji RP w związku z art. 10 ust. 2 ustawy zmieniającej oraz art. 91 § 1 p.u.s.p. i art. 91a § 3 p.u.s.p. przez niewłaściwe zastosowanie w ustalonym stanie faktycznym wskutek przyjęcia, że obliczenie i wypłacenie przez skarżącego wynagrodzenia zasadniczego powódce w wysokości ustalonej na podstawie art. 10 ustawy zmieniającej, przy zastosowaniu zasad wskazanych w art. 10 ust. 2 ustawy zmieniającej oraz tabeli stanowiącej załącznik nr 3 do ustawy zmieniającej i następnie niezastosowanie reguły awansowej wynikającej z przepisu art. 91a § 3 p.u.s.p., prowadziło do nieuzasadnionego zróżnicowania wysokości wynagrodzenia powódki, co stanowiło naruszenie konstytucyjnej zasady równości wobec prawa.

Wnosząc o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżący wskazał na występowanie w sprawie istotnych zagadnień prawnych, to jest: (-) w jaki sposób należy w oparciu o art. 91a § 3 p.u.s.p. ustalać bezpośrednio wyższe stawki wynagrodzenia zasadniczego sędziów, którzy objęli stanowisko sędziego sądu okręgowego przed 1 stycznia 2009 r. (tj. datą, od której - na podstawie art. 8 ustawy zmieniającej - art. 91a § 3 p.u.s.p. ma zastosowanie), a w szczególności jaki jest mechanizm i sposób liczenia upływu kolejnych pięciu lat pracy na danym

stanowisku sędziowskim, który jest wymagany do ustalenia sędziemu bezpośrednio wyższej stawki wynagrodzenia zasadniczego w oparciu art. 91a § 3 p.u.s.p.; (-) czy dopuszczalne jest stanowisko, zgodnie z którym prawidłowe zastosowanie art. 91a § 3 p.u.s.p. wymaga, aby po określeniu nowych stawek wynagrodzenia zasadniczego sędziów danego sądu na dzień 1 stycznia 2009 r. na podstawie art. 10 ustawy zmieniającej, przy zastosowaniu zasad wskazanych w art. 10 ust. 2 ustawy zmieniającej oraz tabeli stanowiącej załącznik nr 3 do ustawy zmieniającej ustalono, pięcioletnie okresy, od których - w myśl art. 91a § 3 p.u.s.p. – zależało określenie wynagrodzenia zasadniczego tych sędziów w stawkach bezpośrednio wyższych, a następnie (w sytuacji, gdyby takie pięcioletnie okresy upłynęły) ze skutkiem na dzień 1 stycznia 2009 r. ustalono kolejne stawki wynagrodzenia zasadniczego ze względu na to, że pięcioletni okres zatrudnienia sędziego na stanowisku sędziego sądu okręgowego upłynął przed 1 stycznia 2009 r.; (-) czy dopuszczalne jest stanowisko, zgodnie z którym art. 91a § 3 p.u.s.p. pozwala na zaliczenie do pięcioletniego okresu zatrudnienia sędziego na stanowisku sędziego sądu okręgowego, który stanowi podstawę ustalenia sędziemu bezpośrednio wyższej stawki wynagrodzenia zasadniczego w oparciu o art. 91a § 3 p.u.s.p., wszystkich poprzednich okresów pracy, niezależnie od tego czy lata pracy na stanowisku sędziego sądu okręgowego przypadają przed 1 stycznia 2009 r. czy też po 1 stycznia 2009 r.; (-) czy dopuszczalne jest rekonstruowanie normy prawnej określającej wynagrodzenie sędziów na podstawie przepisów pochodzących z dwóch różnych rodzajowo i funkcjonalnie części aktu normatywnego, tj. ustawy zmieniającej, a to art. 10 ust. 2 ustawy zmieniającej oraz art. 91a § 3 p.u.s.p., skutkiem czego jest kilkukrotne zaliczenie tych samych okresów pracy (stażów) do okresu pracy, stanowiącego podstawę (kryterium) ustalenia stawki wynagrodzenia zasadniczego jednej osoby (sędziego); (-) czy dopuszczalne jest stanowisko, zgodnie z którym ustalenie na podstawie art. 10 ustawy zmieniającej, przy zastosowaniu zasad wskazanych w art. 10 ust. 2 ustawy zmieniającej oraz tabeli stanowiącej załącznik nr 3 do ustawy zmieniającej na dzień 1 stycznia 2009 r. wysokości wynagrodzenia zasadniczego sędziów, którzy objęli stanowisko sądu okręgowego przed 1 stycznia 2009 r. i następnie niezastosowanie także na dzień 1 stycznia 2009 r. reguły awansowej wynikającej z przepisu art. 91a § 3 p.u.s.p. w

sytuacji, gdy pięcioletni okres zatrudnienia sędziego na stanowisku sędziego sądu okręgowego upłynął przed datą 1 stycznia 2009 r., prowadził do nieuzasadnionego różnicowania wysokości wynagrodzenia zasadniczego sędziów.

Ponadto skarżący argumentował, że istnieje potrzeba wykładni przepisu budzącego poważne wątpliwości: (-) art. 91a § 3 p.u.s.p. w zw. z art. 8 ustawy zmieniającej oraz art. 10 ustawy zmieniającej w zakresie pojęć „po upływie kolejnych pięciu lat pracy na danym stanowisku sędziowskim”, istotnych dla ustalenia sposobu liczenia upływu kolejnych pięciu lat pracy na danym stanowisku sędziowskim (w szczególności od jakiej daty należy liczyć kolejne pięć lat pracy na danym stanowisku), który jest wymagany do ustalenia bezpośrednio wyższej stawki wynagrodzenia zasadniczego w oparciu o art. 91a § 3 p.u.s.p. w przypadku sędziów danego sądu, którzy objęli stanowisko sędziego sądu okręgowego przed datą obowiązywania art. 91a § 3 p.u.s.p., tj. 1 stycznia 2009 r.; (-) art. 11² k.p. w związku z art. 10 ust. 2 ustawy zmieniającej oraz art. 91 § 1 p.u.s.p. i art. 91a § 3 p.u.s.p. uzasadnionej wątpliwościami co do tego, czy obliczenie i wypłacenie przez skarżącego wynagrodzenia zasadniczego powódce w wysokości ustalonej na podstawie art. 10 ustawy zmieniającej (przy zastosowaniu zasad wskazanych w art. 10 ust. 2 ustawy zmieniającej oraz tabeli stanowiącej załącznik nr 3 do ustawy zmieniającej) oraz art. 91 § 1 p.u.s.p. i art. 91a § 3 p.u.s.p. stanowiło naruszenie zasady równego traktowania w zatrudnieniu; (-) art. 11³ k.p. - w związku z art. 10 ust. 2 ustawy zmieniającej oraz art. 91 § 1 p.u.s.p. i art. 91a § 3 p.u.s.p., uzasadnionej wątpliwościami co do tego, czy obliczenie i wypłacenie przez skarżącego wynagrodzenia zasadniczego powódce w wysokości ustalonej na podstawie art. 10 ustawy zmieniającej (przy zastosowaniu zasad wskazanych w art. 10 ust. 2 ustawy zmieniającej oraz tabeli stanowiącej załącznik nr 3 do ustawy zmieniającej) oraz art. 91 § 1 p.u.s.p. i art. 91a § 3 p.u.s.p., stanowiło naruszenie zasady niedyskryminacji w zatrudnieniu; (-) art. 32 Konstytucji RP w związku z art. 10 ust. 2 ustawy zmieniającej oraz art. 91 § 1 p.u.s.p. i art. 91a § 3 p.u.s.p. uzasadnionej wątpliwościami co do tego czy obliczenie i wypłacenie przez skarżącego wynagrodzenia zasadniczego powódce w wysokości ustalonej na podstawie art. 10 ustawy zmieniającej (przy zastosowaniu zasad wskazanych w art. 10 ust. 2 ustawy zmieniającej oraz tabeli stanowiącej załącznik nr 3 do ustawy

zmieniającej) oraz art. 91 § 1 p.u.s.p. i art. 91a § 3 p.u.s.p., stanowiło naruszenie konstytucyjnej zasady równości wobec prawa.

Skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku w zaskarżonej części i orzeczenie co do istoty sprawy poprzez oddalenie powództwa w całości oraz zasądzenie od powodów na rzecz pozwanego kosztów procesu, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku w zaskarżonej części i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania i rozstrzygnięcia o kosztach postępowania za wszystkie instancje.

W odpowiedzi na skargę kasacyjną powodowie wnieśli o jej oddalenie, a w przypadku jej uwzględnienia o nieobciążanie ich kosztami zastępstwa procesowego pozwanego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skargi kasacyjne pozwanego okazały się mieć uzasadnione podstawy.

Zasadnicze problemy mające decydujące znaczenie dla rozstrzygnięcia sporu, jak i zarzutów skarg kasacyjnych dotyczą określenia daty przysługiwania powodom wynagrodzenia zasadniczego w stawce szóstej.

Problem powyższy był już rozstrzygany przez Sąd Najwyższy (zob. wyroki z dnia 7 października 2015 r., II PK 236/14, LEX nr 1800836, czy z dnia 8 lutego 2017 r., I PK 75/16, LEX nr 2259787). Orzeczenia te nie były jednak znane Sądowi Okręgowemu w dniu wyrokowania, ani skarżącemu w dacie składania skargi kasacyjnej. W sprawie niniejszej wszyscy powodowie byli nominowani na stanowisko sędziego sądu okręgowego przed 1 stycznia 2009 r. Z dniem 1 stycznia 2009 r. uzyskali piątą stawkę awansową. Zgodnie z art. 91a § 3 u.s.p. od tej daty zasadą jest, że wynagrodzenie zasadnicze sędziego określa się w stawce bezpośrednio wyższej po upływie kolejnych pięciu lat pracy na stanowisku sędziowskim.

Dla rozstrzygnięcia problemu występującego w sprawie konieczne jest również uwzględnienie regulacji art. 10 ust. 2 ustawy nowelizującej. Zgodnie z nim stawkę wynagrodzenia zasadniczego sędziego ustala się uwzględniając staż pracy sędziego na stanowisku zajmowanym w dniu 1 stycznia 2009 r., a jeżeli jest to

korzystniejsze - staż pracy sędziego na wszystkich dotychczas zajmowanych stanowiskach sędziowskich. Przepis ten wprowadza więc korzystny wyjątek. Nie wyłączył on jednak w pozostałym zakresie regulacji wymagającej upływu kolejnych pięciu lat pracy na danym stanowisku sędziowskim, od których zależy uzyskanie prawa do wyższej stawki (tak Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 20 października 2015 r., III PK 107/14, LEX nr 1813460). Wszyscy powodowie uzyskali awans płacowy (piątą stawkę zaszeregowania). Nie można jednak przyjąć, że powodowie mogli uzyskać kolejną stawkę (szóstą) z pominięciem regulacji art. 91a § 3 u.s.p. Wynika z tego, że do uzyskania szóstej stawki konieczne jest posiadanie 10 lat na danym stanowisku (tu sędziego sądu okręgowego). Rozstrzygnięcie takie zapadło również w uchwale Sądu Najwyższego z dnia 5 października 2012 r., I PZP 2/12 (OSNP 2013 nr 5-6, poz. 50). Uchwała ta dotyczyła wprowadzenia wynagrodzenia prokuratorów jednak problem ten jest tożsamy z problemem dotyczącym wynagrodzeń sędziowskich według zasad obowiązujących po 1 stycznia 2009 r. Także w postanowieniu Sądu Najwyższego z dnia 3 listopada 2015 r., III PZP 6/15, LEX nr 1977934) przyjęto, że nie jest zasadne żądanie zapłaty wynagrodzenia sędziowskiego według wyższych stawek, oparte na kumulacji (zbiegu) stosowania art. 10 ust. 2 ustawy nowelizującej i art. 91a § 3 u.s.p., bo pierwszy z tych przepisów jedynie modyfikuje zasadę koniecznej sekwencji upływu kolejnych pięciu lat pracy jako warunku uprawnień do wyższej stawki wynagrodzenia zasadniczego.

Aprobując poglądy zawarte w wyżej powołanych orzeczeniach Sądu Najwyższego należy przyjąć, że uzyskanie piątej stawki wynagrodzenia przez powodów na podstawie art. 10 ust. 2 ustawy nowelizującej nie uprawnia do pominięcia regulacji art. 91a § 3 u.s.p. Prowadzi to do wniosku, że upływ kolejnych pięciu lat należy liczyć od dnia objęcia przez sędziego stanowiska w danym sądzie. Tak więc powodowie powinni otrzymać szóstą stawkę wynagrodzenia zasadniczego po upływie 10 lat od objęcia stanowiska sędziego sądu okręgowego. Pozwany trafnie więc przyznał kolejną stawkę awansu płacowego po upływie 10 lat od objęcia stanowiska sędziego sądu okręgowego. Niezasadne było więc żądanie ustalenia wcześniejszej daty kolejnego awansu płacowego. Stąd skargi kasacyjne należało ocenić jako uzasadnione. Można także zauważyć, że przedwczesne podwyższenie wynagrodzeń nie oznacza dyskryminacji pozostałych sędziów (por.

wyrok Sądu Najwyższego z dnia 7 października 2015 r., II PK 236/14, LEX nr 1800836).

Reasumując należy stwierdzić, że niezależnie od tego, czy piąta stawka wynagrodzenia zasadniczego została przyznana w oparciu o ogólny staż sędziowski, czy staż stanowiskowy, to stawka szósta może zostać przyznana dopiero po upływie 10 lat od dnia objęcia stanowiska sędziego sądu okręgowego.

Zasadne okazały się więc zarzuty naruszenia, wskazanych w skardze kasacyjnej, przepisów prawa materialnego.

Z tych względów orzeczono, na podstawie art. 398¹⁵ § 1 k.p.c., jak w sentencji wyroku.

kc